

Flora- en faunatoets t.b.v. het Bestemmingsplan Oud Mathenesse te Rotterdam

Projectcode

NL.IMRO.0599.BP1106OMathenesse

Datum

25 januari 2018

Versie

V1

Opdrachtgever

R. Volman (Bureau
bestemmingsplannen)

Paraaf Opdrachtgever:

Opsteller

M. Meijer.

Paraaf Opsteller:

Collegiale toetsers

P. Heuvelman

Paraaf Toetsers:

Samenvatting

Voor Oud-Mathenesse wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld welke dient te worden getoetst aan vigerende natuur wet- en regelgeving.

Voor dit bestemmingsplan is alleen de soortenbescherming onder de Wet natuurbescherming relevant: Het meest dichtbij gelegen Natura 2000-gebied (Oude Maas) ligt buiten de invloedssfeer van mogelijke ruimtelijke ontwikkelingen in het bestemmingsplangebied. Het bestemmingsplan voorziet ook niet in ontwikkelingen die enige impact zullen hebben op dit gebied.

Significante negatieve invloed op de Natuurnetwerk Nederland gebieden als gevolg van de bestemmingsplanwijzigingen zijn tevens uitgesloten.

In het bestemmingsplangebied is de afgelopen jaren niet uitgebreid geïnventariseerd. Het voorkomen van de volgende wettelijk beschermde soorten is wel vastgesteld: Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis.

Het nieuwe bestemmingsplan maakt meerdere ontwikkelingen mogelijk maar op slechts 3 locaties wordt verwacht dat dat tot ruimtelijke ingrepen zal leiden.

- *Herbestemming van een gebouw aan de Grieksestraat tot woning of woon-werkpand. Indien dat tot bouwactiviteiten leidt is een onderzoek naar vleermuizen nodig. Niet uitgesloten is dat er een ontheffing nodig zal zijn. Bij de juiste mitigerende maatregelen zal die worden verkregen.*
- *Herbestemming van twee gebouwen aan de Poolsestraat tot woningen of woon-werkpanden. Indien dat tot (ver)bouwing leidt is onderzoek nodig naar Huismus, gierzwaluw en vleermuizen. Mitigatie- en compensatiemogelijkheden zijn ter plaatse ruim voor handen zodat er naar verwachting voor de vogels met jaarrond beschermde rust of verblijfplaats geen ontheffingstraject nodig zal zijn.*

Zorgplicht conform artikel 1.11 van de Wet Natuurbescherming is altijd van toepassing.

Geadviseerd wordt in te zetten op natuur inclusief bouwen of renoveren.

Geadviseerd wordt natuurvriendelijke oevers aan te leggen en, indien mogelijk, de hoeveelheid oppervlaktewater uit te breiden.

Bij ruimtelijke activiteiten die binnen een bestaande bestemming vallen (bijvoorbeeld sloop en nieuwbouw van woningen of renovatie of het herinrichten van een park of oeverzone) dient voorafgaand aan de uitvoering ervan nog flora- en faunaonderzoek te worden uitgevoerd.

Indien er in de toekomst alsnog ontwikkelingen gepland worden, waarbij een bestemmingsplanwijziging of projectbestemmingsplan noodzakelijk is, dan dient opnieuw getoetst te worden aan de Wet natuurbescherming.

Eventuele benodigde ontheffingen dienen verkregen te zijn voordat met de realisatie van de ontwikkelingen begonnen kan worden.

Het bestemmingsplan, met inbegrip van bovenstaande, is 'aanvaardbaar' vanuit het oogpunt van de Wet natuurbescherming.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
2.	Planbeschrijving	6
2.1	bestemmingsplangebied	6
2.2	Mogelijk gemaakte ontwikkelingen	7
3.	Wetgeving en beleid	9
3.1.1	Rode lijsten	10
3.2	Relevantie voor dit bestemmingsplan	11
3.2.1	Algemeen	11
3.2.2	Relevantie van gebiedsbescherming voor dit bestemmingsplan	12
3.2.3	Natuurnetwerk Nederland (voormalige EHS en PEHS)	12
3.2.4	Rotterdamse Natuurkaart	13
3.2.5	Rotterdams duurzaamheidsbeleid en ecologie	14
4.	Beschrijving natuurwaarden in het bestemmingsplangebied	15
4.1	Algemene beschrijving	15
4.2	Ecologische verbindingen	16
4.3	Voorgaand onderzoek	16
4.4	Natuurdatabase Rotterdam	18
4.5	Beschrijving per soortgroep	18
4.5.1	Vleermuizen	18
4.5.2	Vogels	20
4.5.3	Grondgebonden zoogdieren	20
4.5.4	Vissen	20
4.5.5	Reptielen en amfibieën	20
4.5.6	Vaatplanten	20
4.5.7	Overige soortgroepen	21
5.	Gevolgen voor natuurgebieden en flora- en fauna	22
5.1	Algemeen	22
5.1.1	Beschermde natuurgebieden	22
5.1.2	Ontwikkelingen binnen bestaande bestemmingen en soortbescherming	22
5.1.3	Zorgplicht	22

5.2	Gevolgen voor de Ontwikkellocaties	22
5.2.1	Transformatie van maatschappelijke voorzieningen naar woningen.	23
5.3	Kansen door de ontwikkelingen	23
5.3.1	Duurzaamheid	23
5.3.2	Vergroten biodiversiteit	23
6.	Conclusies en aanbevelingen	25
	Literatuurlijst	26
	Bijlage 1: wetgevende kaders	27

1. Inleiding

Voor het plangebied “Oud Mathenesse” te Rotterdam wordt in het kader van het Meerjarenprogramma actualisering bestemmingsplannen een nieuw bestemmingsplan opgesteld met als IMRO-code: *NL.IMRO.0599.BP1106OMathenesse*-. Het plangebied is gelegen in Gebied Delfshaven.

In een bestemmingsplan worden de beschermde natuurwaarden planologisch-juridisch veiliggesteld. Een nieuw opgesteld bestemmingsplan of een wijziging of actualisatie van een bestaand bestemmingsplan dient getoetst te worden aan vigerende natuurwet- en regelgeving en mag hier geen tegenstrijdigheden mee opleveren (aanvaardbaarheidstoets). Het onderzoek heeft tot doel in beeld te brengen welke natuurwaarden in de huidige situatie binnen het beoogde bestemmingsplan aanwezig zijn en potentiële conflicten die kunnen optreden bij toekomstige ontwikkelingen. Het betreft hier de:

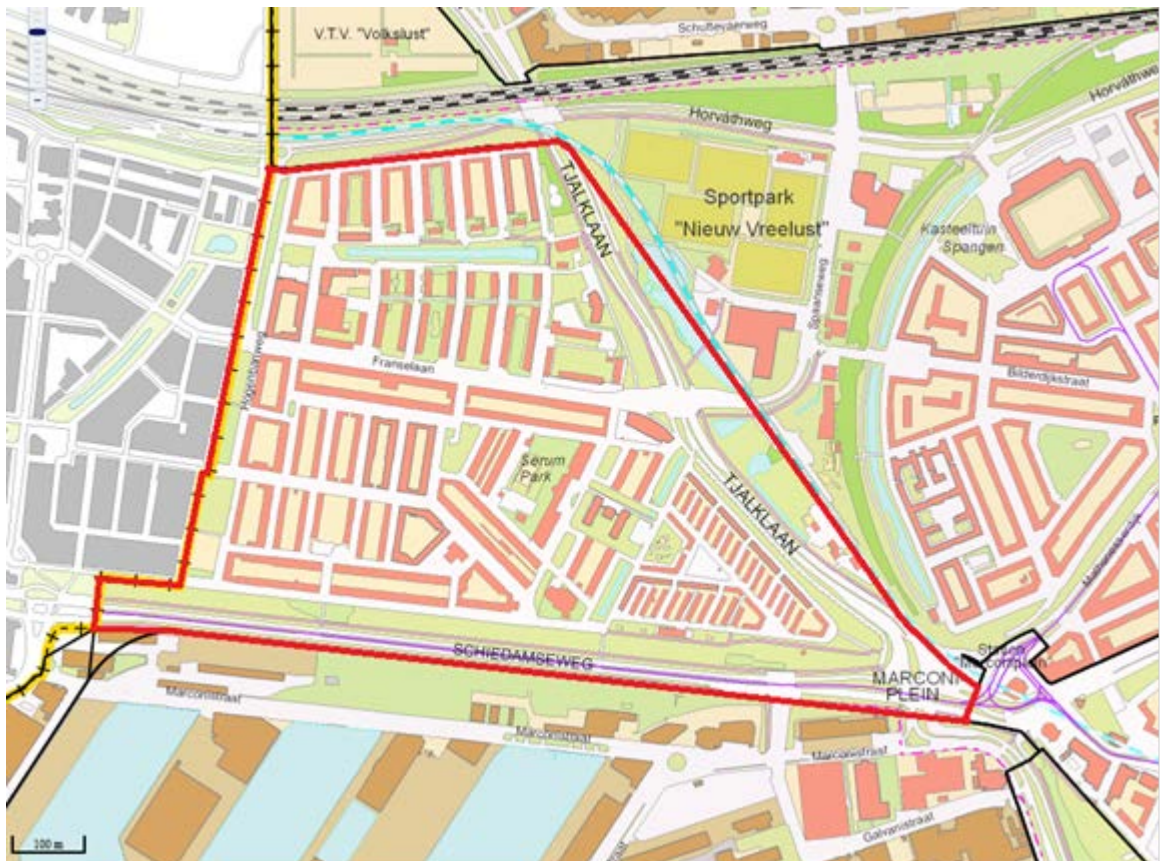
- Juridische kaders: Wet Natuurbescherming.
- Beleidskaders: Natuurnetwerk Nederland (Ecologische hoofdstructuur) en Rotterdamse Natuurkaart.

2. Planbeschrijving

2.1 Bestemmingsplangebied

Het bestemmingsplangebied is gelegen in gebied Delfshaven en is ca 87 hectare groot. Het gebied omvat de de westelijke helft van de buurt Oud Mathenesse (0327) en de gehele buurt het Witte Dorp (0328). Het bestemmingsplangebied wordt globaal begrensd door de Schiedamsedijk, de Hogenbanweg, de Buislaan en de Tjalklaan.

Het bestemmingsplangebied bestaat grotendeels uit een rustig stedelijk woonmilieu. Daarnaast kent het plangebied een hoofdwaterkering en verkeersfuncties.

Figuur 1 : Het bestemmingsplangebied Oud Mathenesse is met een rode contour weergegeven. Bron: Startnotitie Oud Mathenesse

Ter plaatse geldt het bestemmingsplan 576 Oud Mathenesse (vastgesteld september 2008; onherroepelijk 27 februari 2009). Dit bestemmingsplan verloopt binnenkort. Zie figuur 1.

De doelstelling is om in het eerste kwartaal van 2019 een vastgesteld bestemmingsplan voor het gebied te hebben, waarin de kaders voor de gewenste ruimtelijke situatie en de mogelijke ontwikkelingen wettelijk zijn verankerd. Ook worden tussentijds plaatsgevonden ontwikkelingen in

het nieuwe plan geborgd. Hieronder valt ook de vigerende natuurwetgeving, zoals de Wet natuurbescherming, en regelgeving, zoals de Verordening Ruimte.

2.2 Mogelijk gemaakte ontwikkelingen

Het nieuwe bestemmingsplan maakt 4 nieuwe ontwikkelingen mogelijk.

Namelijk:

- 1) Transformatie van maatschappelijke voorzieningen naar woningen. Het wordt mogelijk enkele gebouwen aan de Grieksestraat en Poolsestraat (nummers 15, 16 en 17 in figuur 2.1) om te vormen naar woningen of naar woon-werk panden.
- 2) Franselaan; de mogelijkheden tot flexibel gebruik van de begane grond van de woningen wordt ingeperkt tot de mogelijkheden die er zijn binnen het stedelijk beleid voor werken aan huis.
- 3) Concentratie van alle detailhandel aan de Franselaan en Pinkstraat. De niet benutte ruimte voor detailhandel in de rest van het plangebied wordt bestemd tot kleinschalige bedrijvigheid, maatschappelijke voorzieningen, dienstverlening of wonen.
- 4) Aanpassing van de bestemmingsplanregels om het gebruik van de bestemming maatschappelijke voorzieningen voor horeca te ontmoedigen.

Op de volgende adressen is transformatie naar woon- en woonwerkfuncties mogelijk (zie figuur 2):

Nr.	Adres	Opp. in m ²	Huidige functie
1	Pinasplein 3-17	500	dienstverlening
2	Boeierstraat 3	300	kerkgenootschap
3	Franselaan 242-248	300	supermarkt/apotheek
4	Franselaan 214-216	250	restaurant
5	Franselaan 212	100	snackbar
6	Franselaan 206-208	150	therapeut
7	Franselaan 192-196	200	kinderdagverblijf / BSO
8	Franselaan 148-156	400	horeca / detailhandel
9	Zweedsestraat 193-197	100	bedrijf / opslag
10	Engelsestraat 135	75	detailhandel
11	Deensestraat 61	75	detailhandel / kringloop
12	Russischestraat 110	75	bedrijf / opslag
13	Russischestraat 43	75	bedrijf / opslag
14	Schiedamseweg Beneden 455-457	100	café / bedrijf / opslag
15	Poolsestraat 4	100	buurtcentrum / thuiszorg
16	Poolsestraat 36	100	bedrijf / opslag
17	Grieksestraat	100	bedrijf / opslag
	Totaal	3000	

Figuur 2.1 Bestemmingsplangebied Oud Mathenesse

3. Wetgeving en beleid

Bij ruimtelijke ontwikkelingen dienen de plannen voor de ontwikkeling getoetst te worden aan de vigerende natuurwetgeving. Deze toetsing is de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer.

1.1 Wet Natuurbescherming

In Bijlage 1 wordt het voor ecologie, flora en fauna relevante wettelijke kader geschetst.

Op 16 december 2015 is de Wet houdende regels ter bescherming van de Natuur aangenomen.

Deze wet wordt doorgaans kortweg aangeduid met Wet Natuurbescherming of Wnb. Per 1 januari 2017 is de wet Natuurbescherming in werking getreden. Hiermee is het bevoegd gezag van Rijk naar Provincies verschoven. Het verlenen van vergunningen en ontheffingen en de handhaving is door provincies gedelegeerd naar de regionale milieudiensten. In Zuid-Holland moeten ontheffingen worden aangevraagd bij Omgevingsdienst Haaglanden (ODH).

Omgevingsdienst Zuid Holland Zuid (OZHZ) is belast met de handhaving.

De Wet natuurbescherming (Wnb) regelt de bescherming van op soortniveau en de bescherming van gebieden. Daarnaast regelt de Wet natuurbescherming de actieve bescherming van de natuurlijke kwaliteit van onze leefomgeving.

1.1.1 Gebiedsbescherming

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora- en fauna kunnen op basis van Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn worden aangemerkt als speciale beschermingszones (SBZ's) in het kader van Natura 2000. De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming.

1.1.2 Soortbescherming

De bescherming van dier- en plantensoorten is in hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming geregeld. Het doel is het in stand houden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. De Wet natuurbescherming kent zowel verbodsbepalingen als een zorgplicht. De soortbescherming kent 3 verschillende beschermingsregimes:

1. Bescherming volgend uit de Europese Vogelrichtlijn (artikel 3.1 soorten). In principe zijn alle inheemse vogels beschermd. In de praktijk betreft het vooral de bescherming van actieve nesten van vogels, die gedurende de broedperiode niet mogen worden verstoord. Voor sommige vogelsoorten geldt dat nesten en eventuele vaste rustplaatsen ook buiten het broedseizoen, dus jaarrond, beschermd zijn.
2. Bescherming volgend uit de Habitatrichtlijn of uit de verdragen van Bern of Bonn (artikel 3.5 soorten).
3. Nederlandse soorten (artikel 3.10 soorten). De bescherming van een beperkt aantal soorten volgt niet uit Europese regelgeving maar is specifiek Nederlands. De betreffende soorten zijn opgenomen als bijlagen bij de wet. In lijst A zijn dieren ondergebracht en in lijst B de planten. Vrijstelling en ontheffing zijn bij alle beschermingsregimes mogelijk indien aan bepaalde wettelijke belangen wordt voldaan. Ruimtelijke ingrepen of economische ontwikkelingen zijn geen wettelijke belangen.

Daarnaast geldt bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling altijd de zorgplicht conform artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming.

1.2 Overige regelgeving en beleid

1.2.1 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De ecologische hoofdstructuur (tegenwoordig genoemd: "Natuurnetwerk Nederland") is een samenhangend netwerk van bestaande en toekomstig te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland. De ecologische hoofdstructuur levert een belangrijke bijdrage leveren aan het behoud en de versterking van de biodiversiteit in Nederland. De ecologische hoofdstructuur is opgebouwd uit kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en verbindingszones. Vrijwel alle NNN gebieden en verbindingen zijn gelegen in het buitengebied van Rotterdam of direct langs de grote rivieren.

3.1.1 Rode lijsten

Rode lijsten zijn lijsten met daarop aangeven planten en diersoorten die nationaal gezien bedreigd zijn, achteruitgaan, zeldzaam zijn of een negatieve trend in voorkomen kennen. De lijsten worden periodiek herzien en vastgesteld door het ministerie van EZ. Soorten die op de Rode lijsten voorkomen zijn niet automatisch wettelijk beschermd, maar worden wel door rijk, provincies en gemeenten als basis voor beleid gehanteerd.

1.2.2 De Rotterdamse Natuurkaart

Op 18 maart 2014 is door B&W de Rotterdamse Natuurkaart vastgesteld. In dit beleidsinstrument zijn de ambities van de gemeente Rotterdam op het gebied van de ecologie en natuur vastgelegd. Ingezet wordt op het verbinden van gebieden waar ecologische kwaliteit aanwezig is. Het doel van de Natuurkaart Rotterdam is om, waar mogelijk, de omgevingskwaliteit te verbeteren door meer rekening te houden met de ecologische mogelijkheden en onmogelijkheden op ontwikkellocaties. De Natuurkaart is dus een instrument om ruimtelijke ontwikkelingen te ondersteunen.

In het kaartgedeelte van de Rotterdamse Natuurkaart is de ecologische structuur van de gemeente Rotterdam op hoofdlijnen weergegeven. De kaart geeft kerngebieden waar hoge ecologische waarden aanwezig zijn of verwacht kunnen worden en de reeds aanwezige verbindingszones tussen deze kerngebieden en de verbindingszones met Natuurnetwerk Nederland. De Rotterdamse Natuurkaart signaleert ook de knelpunten in de ecologische structuur. Het is de bedoeling dat de Natuurkaart op gebiedsniveau gedetailleerder wordt uitgewerkt in gebieds-ecologische kaarten. Hillegersberg-Schiebroek is tot nu toe het enige gebied waar deze uitwerking is gereed gekomen.

In de Rotterdamse Natuurkaart is geen verbinding gemaakt met het Rotterdamse duurzaamheidsbeleid.

1.2.3 Rotterdams duurzaamheidsbeleid en ecologie

Het Rotterdams duurzaamheidsbeleid is vastgelegd in het Programma Duurzaam. In **Programma Duurzaam** staan de volgende ambities:

- Elke ontwikkeling moet leiden tot een meer gezonde, groene, kindvriendelijk en schone leefomgeving;
- Elke ontwikkeling moet leiden tot waarde creatie en toekomstbestendigheid;
- Elke ontwikkeling moet leiden tot minimaal 50% CO₂-reductie en 100% climateproof in 2025.

In het Programma Duurzaam 2015-2018 'Duurzaam dichterbij de Rotterdammer' staat bij de ambitie voor een groene, gezonde en klimaatbestendige stad, dat ingezet wordt op o.a. de thema's

- Meer groen: toename van bruikbaar groen (in en om) de stad en in de diversiteit daarvan;
- Droge voeten: een combinatie van waterveiligheid en versterken van de veerkracht van de stad;
- Duurzame gebieden: voor iedere gebiedsontwikkeling komen er standaard kaders en doelstellingen voor duurzaamheid.

Inzetten op vergroten van de biodiversiteit en ecologische robuustheid kan een positieve bijdrage leveren aan deze duurzaamheidsopgaven

3.2 Relevantie voor dit bestemmingsplan

3.2.1 Algemeen

De Wet natuurbescherming kent geen procedurele vereisten bij het opstellen van ruimtelijke plannen. In de toelichting van het bestemmingsplan dient te worden gemotiveerd dat het plan aanvaardbaar is vanuit het oogpunt van de Wet natuurbescherming. Het begrip 'aanvaardbaar' betekent dat bij de uitvoering van het plan een vrijstelling geldt of een ontheffing mogelijk is. Bij vaststelling van het (ontwerp) bestemmingsplan dient deze toetsing aan de Wet natuurbescherming in principe afgerond te zijn. Het bestemmingsplan is echter 10 jaar geldig en het is nog niet bekend wanneer de mogelijk gemaakte ontwikkelingen ook daadwerkelijk plaats gaan vinden. Uitgebreid onderzoek naar flora en fauna wordt in dit stadium daarom niet noodzakelijk geacht. Wel wordt onderzocht of de nieuw mogelijk gemaakte ontwikkelingen geen onoverbrugbare strijdigheden met de Wet natuurbescherming opleveren.

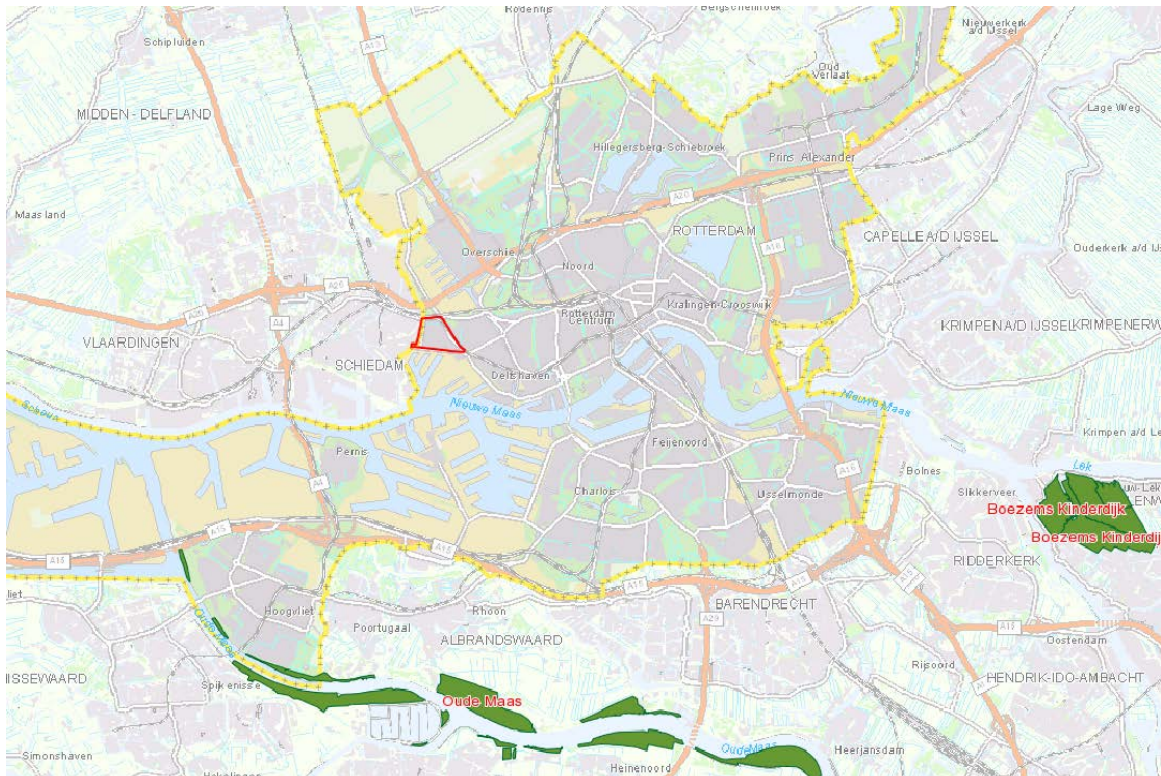
Bij ruimtelijke ontwikkelingen binnen een bestaande bestemming of bij een veranderende bestemming (bijvoorbeeld sloop en nieuwbouw of renovatie) dient tijdig voorafgaand aan de werkzaamheden nog wel flora en faunaonderzoek te worden uitgevoerd naar de specifieke effecten van de betreffende ontwikkeling op potentieel aanwezige beschermde flora en fauna.

Het is de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer om na te gaan in hoeverre nader onderzoek en/of een ontheffing noodzakelijk is bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen (zoals; sloop en ingrijpende renovaties, maar ook bij wijzigingen in watergangen/partijen en het rooien van bomen en struiken). Dit dient voorafgaand aan de uitvoering te gebeuren en geldt bij alle ruimtelijke ontwikkelingen, ongeacht of deze binnen het bestemmingsplan mogelijk zijn. Mogelijk worden naar aanleiding van de voorgenomen ontwikkeling eisen gesteld aan de uitvoering en geldt een compensatieplicht. Het is aan te bevelen hier in een vroeg stadium rekening mee te houden.

Daarnaast geldt bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling altijd de zorgplicht conform de Wet natuurbescherming.

3.2.2 Relevantie van gebiedsbescherming voor dit bestemmingsplan

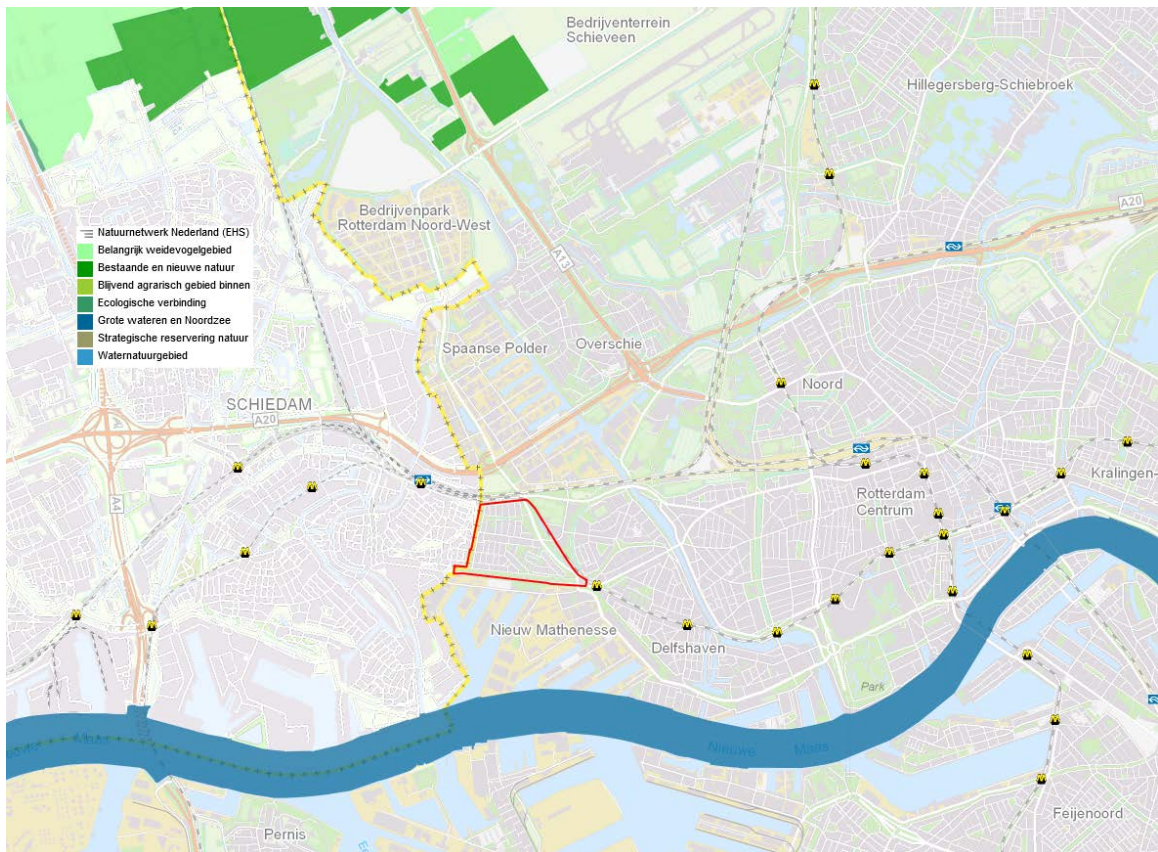
Het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied is de Oude Maas, op 7,5 km afstand tot het bestemmingsplangebied. De in het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkelingen hebben op voorhand geen negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van dit Natura 2000 gebied. Hiervoor zijn de ontwikkelingen te gering en is de afstand tussen het bestemmingsplangebied en het Natura 2000 gebied te groot.

Figuur 3: Ligging bestemmingsplangebied ten opzichte van Natura 2000 gebieden.

3.2.3 Natuurnetwerk Nederland (voormalige EHS en PEHS)

Het meest nabij gelegen NNN-gebied is de Nieuwe Maas. Deze is dicht bij het plangebied gelegen aan de zuidzijde van het bestemmingsplangebied. De Nieuwe Maas is betreft het beheertype N02.01 Rivier. Het besterft een dynamisch en robuust beheertype. Het bestemmingsplan voorziet in de huidige vorm geen ontwikkelingen binnen het NNN-gebied. De in het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkelingen hebben op voorhand geen negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van dit NNN-gebied. Hiervoor zijn de ontwikkelingen te gering.

Figuur 4: Ligging bestemmingsplangebied ten opzichte van Natuurnetwerk Nederland.

3.2.4 Rotterdamse Natuurkaart

In dit beleidsinstrument zijn de ambities van de gemeente Rotterdam op het gebied van de ecologie en natuur vastgelegd. Het doel van de Natuurkaart Rotterdam is om, waar mogelijk, de omgevingskwaliteit te verbeteren door meer rekening te houden met de ecologische mogelijkheden en onmogelijkheden op ontwikkellocaties.

In de Natuurkaart zijn de Rotterdamse kerngebieden benoemd. Binnen het bestemmingsplangebied liggen geen ecologische kerngebieden. Wel ligt direct ten zuiden van het plangebied het kerngebied “getijdenrivier” met ter hoogte van het plangebied op natuurkaart aangegeven kans voor vergroening.

Bij ambitielocaties blijft de ecologische kwaliteit achter bij de potenties van de locatie. Bij aanpassing van inrichting en beheer van de ambitielocaties kunnen ze een grotere bijdrage leveren aan de Rotterdamse biodiversiteit.

In de Natuurkaart is een analyse opgenomen van de potentiële binnengemeentelijke ecologische verbindingen. Deze verbindingen sluiten de stad aan op Natuurnetwerk Nederland. Op de natuurkaart zijn het voormalige rangeerterrein ten zuiden van het plangebied de voormalige spoorbaan ten oosten van het plangebied en de spoorbaan ten noorden van het plangebied benoemd als onderdeel van binnenstedelijke ecologische verbindingen van het type “droog lint”.

3.2.5 Rotterdams duurzaamheidsbeleid en ecologie

In het Programma Duurzaam 2015 – 2018 zijn 10 duurzaamheidsopgaven geformuleerd. Inzetten op vergroten van de biodiversiteit en ecologische robuustheid kan een positieve bijdrage leveren aan de volgende van deze duurzaamheidsopgaven:

- Bevorderen van duurzame gebiedsontwikkeling.
- Voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering.
- Groener maken van de stad.

4. Beschrijving natuurwaarden in het bestemmingsplangebied

4.1 Algemene beschrijving

De onderzochte locatie ligt in het gebied 03 (Delfshaven) in de gemeente Rotterdam en ligt nabij de Nieuwe Maas.

Het plangebied heeft een redelijk gunstige verhouding tussen groen en gebouwen. Alleen het Witte dorp is erg versteend. Omdat dit buurtje qua oppervlak zo klein is biedt het toch nog kansen voor Huismussen. Het meeste groen bevindt zich op de binnenterreinen van de bouwblokken. Daarnaast hebben de meeste straten laanbepantingen waarvan een groot deel ook in volwassen stadium (zie figuur 5). De bouwblokken direct ten zuiden van de Franselaan zijn gesloten dat iets ongunstiger is omdat de binnenterreinen daardoor ecologisch geïsoleerd liggen. De meeste bebouwing is van kort voor de oorlog. Dit type gebouwen is vaak geschikt voor medebewoning door typisch stadse soorten als dwergvleermuizen, Huismus, Spreeuw en Gierzwaluw. Het plangebied bevat relatief weinig water. Het aanwezige oppervlaktewater is ook nog van slechte kwaliteit. Gevoelige soorten libellen en planten liggen daardoor minder voor de hand. De waterlopen maken samen met de laanbeplanting en de openbouwblokken met groene binnenterreinen wel dat het gebied intern goed ecologisch ontsloten is.

Het bestemmingsplangebied grenst aan het voormalige rangeerterrein bij de Marconistraat dat tot enkele jaren een goede ecologische ontwikkeling met afwisselende flora en een soortenrijke vlinderstand. Het plangebied is ecologisch goed ontsloten via voormalige en nog bestaande spoortaluds en de ligging nabij de Nieuwe Maas (onderdeel van natuurnetwerk Nederland).

Figuur 5: Levensfase en kroonprojectie gemeentelijke bomen.

4.2 Ecologische verbindingen

Zoals hierboven al beschreven is de interne ecologische ontsluiting van het bestemmingsplangebied zeer goed. Dit wordt ook bevestigd door de Rotterdamse Natuurkaart waar het voormalige rangeerterrin langs de Marconistraat, de oude spoorontsluiting van het Vierhavengebied en de taluds van de spoorbaan tussen Rotterdam en Schiedam zijn benoemd als onderdeel van binnenstedelijke ecologische verbindingen.

Het plangebied sluit via de havenbekkens aan op Natuurnetwerk Nederland.

4.3 Voorgaand onderzoek

Onderzoeken ouder dan 3 jaar zijn in juridische zin verlopen en zijn hieronder alleen opgenomen als ze voor deze bestemmingsplantoets relevante informatie bevatten.

Binnen het bestemmingsplangebied zelf zijn geen voorgaande onderzoeken bekend.

Aangrenzend aan het plangebied zijn een groot aantal eerdere onderzoeken binnen het bestemmingsplangebied bekend.

- Meijer, M.; Marconitoren (Lee-towers), Verkennend flora- en faunaonderzoek in het kader van het projectbestemmingsplan. I-bureau Rotterdam, september 2017. Dit is een verkennend onderzoek in verband met de voorgenomen herbestemming en verbouwing van de kantoorgebouwen tot woningen. Geconcludeerd wordt dat de gebouwen voorafgaand aan de verbouwing onderzocht moeten worden op de aanwezigheid van een winterverblijfplaats

en/of kraamverblijfplaats van vleermuizen. Verder wordt geadviseerd bij de verbouwing zoveel mogelijk elementen van natuurinclusief bouwen toe te passen.

- Schelling, T.; Eco-effectscan Europoint II + III te Rotterdam, projectnummer 217182. Aqua-Terra Nova Milieu consultancy, Watermanagement, Ruimtelijke ordening. Naaldwijk, november 2017. Dit betreft een contra expertise die in opdracht van de initiatiefnemer is uitgevoerd op bovenstaand onderzoek. Dit onderzoek onderschrijft de conclusies van het eerdere onderzoek en stelt dan bovendien nader onderzoek naar het gebruik door Slechtvalken noodzakelijk is. Verder concludeert dit onderzoek dat de verbouwactiviteiten al begonnen zijn en dat deze direct moeten stoppen.
- Koster, M.; Aanvullend ecologisch onderzoek, Galvanistraat 15, Rotterdam. BTL Advies BV. Oisterwijk, november 2017. Dit is een tweede contra expertise die in opdracht van de initiatiefnemer is uitgevoerd op beide eerdere onderzoeken. De conclusie van dit onderzoek sprak de eerdere onderzoeken tegen. Geconcludeerd werd dat negatieve effecten van de reeds uitgevoerde werkzaamheden niet getoetst kunnen worden. Dat jaarrond beschermde vogels het gebouw niet gebruiken en dat vleermuisverblijfplaatsen uitgesloten kunnen worden. Nader onderzoek en het stilleggen van de werkzaamheden is daarom niet nodig tenzij er toch nog vogels of vleermuizen worden aangetroffen.
- Meurs, F.A. van.; Flora- en faunatoets t.b.v. het bestemmingsplan Bospolder-Tussendijken te Rotterdam. Gemeente Rotterdam, Ecoresult, Gouda, december 2017. Deze bestemmingsplantoets betreft een naast Oud Mathenesse gelegen wijk. Geconcludeerd wordt dat het bestemmingsplan aanvaardbaar is. Gebiedsbescherming is niet relevant. Het gebied herbergt wel beschermde soorten. Een tweetal mogelijk gemaakte ontwikkelingen kunnen conflicten opleveren met verbodsbepalingen uit de wet Natuurbescherming zodat al bekend is dat nader onderzoek en een ontheffingstraject nodig zullen zijn. Bij ontwikkelingen binnen bestaande bestemmingen is nog onderzoek nodig.
- Meijer, M.; Sanering Gasfabriekterrein Keileweg Rotterdam, Verkennend onderzoek, faseringsplan en ecologisch werkprotocol in het kader van de Wet natuurbescherming Gemeente Rotterdam, Ingenieursbureau. Rotterdam, december 2017. Dit rapport is nog in concept. Voor de diverse deelgebieden van deze grote en langlopende bodemsanering is aangegeven of er onder de huidige regelgeving onderzoek nodig is. Dat is voor 1 deelgebied het geval. Dat onderzoek was reeds uitgevoerd en de sanering in dit deelgebied loopt al.
- Meijer, M.; Flora en fauna BP Spangen, Flora- en faunatoets t.b.v. het Bestemmingsplan Spangen te Rotterdam. Gemeente Rotterdam, Ingenieursbureau. Rotterdam, mei 2012. Deze bestemmingsplantoets betreft een naast Oud Mathenesse gelegen wijk. Geconcludeerd wordt dat het bestemmingsplan aanvaardbaar is. Gebiedsbescherming is niet relevant. Het gebied herbergt wel beschermde soorten met name de jaarrond beschermde Huismus. De voorgenomen sloop van 200 woningen zou daarom conflicten opleveren met verbodsbepalingen uit de toenmalige flora en faunawet. Nader onderzoek en een ontheffingstraject zijn daarom nodig. Ook bij ontwikkelingen binnen bestaande bestemmingen is nog onderzoek nodig. Verder wordt geadviseerd om bij de nieuwbouwplannen iets te doen aan de sterk verschaalde biodiversiteit in het plangebied.
- Velthuisen, drs. O. van; Notitie MER M4H, Flora- en faunatoets t.b.v. het Bestemmingsplan Merwe-Vierhavens. Gemeente Rotterdam. Gemeentewerken. September 2012. Deze bestemmingsplantoets betreft een naast Oud Mathenesse gelegen voormalig havengebied. Geconcludeerd wordt dat het bestemmingsplan aanvaardbaar is. Gebiedsbescherming is niet

relevant. Het gebied herbergt wel een beperkt aantal beschermde soorten uit de soortgroepen Muurflora, Vleermuizen en Vogels met jaarrond beschermde rust en verblijfplaatsen. Het bestemmingsplan is overwegend conserverend. Geadviseerd wordt bij ruimtelijke ingrepen te kiezen voor versterking van de ecologische mogelijkheden van het gebied door een goed ontwerp van gebouwen en buitenruimte.

4.4 Natuurdatabase Rotterdam

Voor een verdere indicatie van natuurwaarden is gebruik gemaakt van de database Natuur op GISWEB. Hierin zijn alle waarnemingen flora en fauna opgenomen binnen gemeente Rotterdam van de afgelopen jaren (2012-2015). Gegevens in de natuurdatabase zijn niet vlakdekkend. De gegevens zijn verzameld in het kader van het beheer van openbaar groen en ten behoeve van ruimtelijke ingrepen waar de gemeente Rotterdam bij betrokken is. Als ergens dus geen waarnemingen zijn betekent dat doorgaans dat daar geen flora- en faunaonderzoek heeft plaats gevonden.

Uit de database blijkt dat binnen het bestemmingsplangebied een zeer beperkt aantal beschermde soorten is aangetroffen. Er zijn alleen waarnemingen opgenomen uit de soortgroep Vleermuizen. Voor de overige soortgroepen is het plangebied blijkbaar niet onderzocht in de afgelopen jaren.

Behalve waarnemingen van in de Wet natuurbescherming beschermde soorten planten en dieren zijn in de natuurdatabase ook waarnemingen van rode lijst soorten opgenomen. Rode lijst soorten zijn niet strikt beschermd middels de Wet natuurbescherming. Het zijn soorten die in Nederland bedreigd zijn. Rode lijst soorten zijn indicatief voor hogere natuurwaarden. Er zijn echter geen waarnemingen van Rode Lijst soorten opgenomen.

4.5 Beschrijving per soortgroep

4.5.1 Vleermuizen

Het plangebied is een aantrekkelijk leefgebied voor vleermuizen door de afwisselende woningbouw en relatief veel groene binnenterreinen. Door het plangebied lopen ook enkele waterlopen. Dit type wijken biedt direct bij elkaar zowel verblijfplaatsen als foerageergebieden. Uit de natuurdatabase zijn alleen foeragerende vleermuizen bekend. Verblijfplaatsen zijn bekend direct buiten het plangebied. De waarnemingen van foeragerende dieren betreffen Gewone en Ruige dwergvleermuizen. Hoe de vliegroutes door het plangebied lopen is niet bekend en zonder nader onderzoek ook niet te achterhalen.

Voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaatsen, essentieel foerageergebied en essentiële vliegroutes zijn in de Wet natuurbescherming strikt beschermd.

Fig. 6; bekende vleermuiswaarnemingen, onder: verblijfplaatsen en boven: foeragerende dieren en vliegroutes.

4.5.2 Vogels

Het plangebied heeft een afwisselende inrichting met een aantal tamelijk verschillende stedelijke omgevingen. Het plangebied is daarmee aantrekkelijk voor zowel typisch stedelijke vogels als voor zangvogels. Van de stedelijke soorten kunnen Huismus en Gierzwaluwen in het plangebied verwacht worden vanwege de beschikbaarheid van als nestlocatie geschikte pannendaken. Voor de huismus zijn er ook geschikte foerageerplekken. Vanwege het ontbreken van actuele inventarisatiegegevens kunnen geen uitspraken over het ook daadwerkelijk voorkomen van deze vogels gedaan worden.

4.5.3 Grondgebonden zoogdieren

Algemene soorten grondgebonden zoogdieren zullen in het plangebied aanwezig zijn. Strikt beschermde soorten worden niet verwacht maar kunnen door het ontbreken van recente inventarisatiegegevens ook niet worden uitgesloten.

4.5.4 Vissen

De hoeveelheid oppervlakte water in het plangebied is vrij klein en de waterkwaliteit zal niet zo goed zijn doordat er een paar riooloverstorten op uit komen. Het voorkomen van gevoelige vissoorten van de rode lijst of beschermde soorten uit de wet natuurbescherming is daarom uitgesloten.

4.5.5 Reptielen en amfibieën

Tot nu toe komt van nature maar 1 soort reptiel in de gemeente Rotterdam voor: de Zandhagedis. Het voorkomen van deze soort is beperkt tot gebied Hoek van Holland.

In het bestemmingsplangebied zijn wel nationaal beschermde amfibieën aanwezig waarvoor in de provincie Zuid-Holland een vrijstelling geldt. Met name Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander kunnen zich goed handhaven in afwisselende stedelijke gebieden zoals het plangebied.

Het bestemmingsplangebied is ongeschikt voor habitatrichtlijnsoorten reptielen en amfibieën.

4.5.6 Vaatplanten

Door de afwisseling van bebouwing, groene binnenterreinen en een beperkte hoeveelheid water kent het bestemmingsplangebied een goede variatie in milieus. Daarnaast is het aantal grote ruimtelijke ingrepen de afgelopen 20 jaar beperkt gebleven. Er zijn dus goede voorwaarden aanwezig voor een soortenrijke plantengroei in het gebied. Maar de openbare ruimte is sterk versteend en deels ook intensief gebruikt. Er is daardoor in de openbare ruimte geen grote variatie aan plantensoorten aanwezig. Vooral de openbare ruimte van het Witte Dorp heeft een inrichting die vrijwel geen mogelijkheden biedt voor planten behalve enkele zeer taaie en juist aan dit soort zeer stenige milieus gebonden soorten zoals Straatgras en Gehoornde klaverzuring. Uit het plangebied zijn geen waarnemingen van actueel beschermde soorten bekend.

4.5.7 Overige soortgroepen

Sinds 2017 geldt er een nieuw wettelijk kader. In deze wet zijn een aantal soorten beschermd die dat voorheen nog niet waren. Het betreft vooral mossen, vlinders en libellen. Over het voorkomen van deze soorten zijn in Rotterdam nog geen gegevens beschikbaar. Het is echter onwaarschijnlijk dat beschermde libellen of vlinders de komende jaren aangetroffen zullen worden in het plangebied omdat deze hoge eisen stellen aan hun leefomgeving.

5. Gevolgen voor natuurgebieden en flora- en fauna

5.1 Algemeen

5.1.1 Beschermd natuurgebieden

Het dichtst bijgelegen onderdeel van Natuurnetwerk Nederland is de Nieuwe Maas. Dit ligt direct en zuiden van het plangebied. Het bestemmingsplan zelf voorziet niet in ontwikkelingen die impact zullen hebben op dit gebied. Significante invloed op de Nieuwe Maas als gevolg van de bestemmingsplanwijzigingen zijn daarom niet aan de orde.

Het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied is de Oude Maas, op 7,5 km afstand tot het bestemmingsplangebied. De in het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkelingen hebben op voorhand geen negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van dit Natura 2000 gebied. Hiervoor zijn de ontwikkelingen te gering en is de afstand tussen het bestemmingsplangebied en het Natura 2000 gebied te groot.

5.1.2 Ontwikkelingen binnen bestaande bestemmingen en soortbescherming

De gevolgen voor de aanwezige beschermde flora en fauna door toekomstige, nu nog niet voorziene werkzaamheden die passen binnen de bestemmingen dienen voorafgaand aan de uitvoering van die werkzaamheden getoetst te worden. Hierbij is te denken aan werkzaamheden zoals sloopwerkzaamheden, ingrijpende renovatie (na isolatie gevels, dakbedekking hernieuwen), het herinrichten van openbaar groen, het uitvoeren van achterstallig groenonderhoud of werkzaamheden aan watergangen.

5.1.3 Zorgplicht

Naast een aantal strikt beschermde soorten zijn ook soorten te verwachten waarvoor in de provincie Zuid-Holland een vrijstelling geldt. Daarnaast zijn diersoorten die niet in een beschermingskader van de Wet natuurbescherming vallen aanwezig. Voor al deze soorten geldt de Zorgplicht conform artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Uiteraard geldt Zorgplicht ook voor de wel wettelijk beschermde soorten.

5.2 Gevolgen voor de Ontwikkellocaties

De door het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkelingen zijn beschreven in paragraaf 2.2 van deze notitie.

Het zijn:

1. Transformatie van maatschappelijke voorzieningen naar woningen aan de Grieksestraat en Poolsestraat.
2. Verkleining mogelijkheden tot flexibel gebruik van de begane grond van de woningen aan de Franselaan.
3. Concentratie van alle detailhandel aan de Franselaan en Pinkstraat.
4. Ontmoediging horeca in bestemming maatschappelijke voorzieningen.

In totaal is van 14 locaties in het plangebied bekend dat er transformaties kunnen gaan plaatsvinden. Alleen van de tot woningen te transformeren gebouwen aan de Grieksestraat en

Poolsestraat (ontwikkelingen 15, 16, 17 in figuur 2.1) valt te verwachten dat er ingrijpende werkzaamheden aan de schil van de gebouwen plaats zullen vinden. Zie hiervoor paragraaf 5.2.1. De overige transformaties zullen vooral leiden tot interne aanpassingen van de gebouwen en hebben daardoor geen effect op eventueel aanwezige natuurwaarden.

Nieuwbouw is in het bestemmingsplan niet voorzien en daarom ook niet onderzocht.

5.2.1 Transformatie van maatschappelijke voorzieningen naar woningen.

Het wordt mogelijk de gebouwen aan de Grieksestraat en Poolsestraat om te vormen naar woningen of naar woon-werk panden. Het is aannemelijk dat, om deze gebouwtjes geschikt te maken als woning, ook ingrepen aan de dakconstructie en buitenmuren zullen worden uitgevoerd. Het is ook mogelijk dat er sloop en nieuwbouw plaats zal vinden. Alle drie de gebouwtjes zijn geschikt voor vleermuizen. De dakconstructie van de twee gebouwtjes aan de Poolsestraat (De Witte Villa en Centrum het Verre Westen) zijn bovendien ideale jaarrond beschermde verblijfplaatsen voor Huismussen. Alvorens met werkzaamheden aan deze drie gebouwtjes begonnen kan worden is eerst onderzoek nodig naar het eventueel medegebruik van de gebouwtjes door Vleermuizen en Huismussen. Rekening moet worden gehouden met een ontheffingstraject. Het is dus verstandig het onderzoek anderhalf tot 2 jaar van te voren in te zetten om planvertraging te voorkomen.

5.3 Kansen door de ontwikkelingen

5.3.1 Duurzaamheid

Aan de duurzaamheidsopgaven uit het Programma Duurzaam kan vanuit ecologie op de volgende manier een bijdrage worden geleverd:

- Voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering. De stedelijke ecologie is bij grotere biodiversiteit beter gebufferd tegen veranderingen als gevolg van de verandering van het klimaat. Goede ecologische verbindingen zijn dan cruciaal zodat soorten bij klimaatverandering kunnen migreren naar andere plekken in de stad. Bij het ontbreken van ecologische verbindingen kunnen soorten uit het stedelijke ecosysteem verdwijnen omdat ze geen nieuwe biotoop kunnen bereiken andere soorten kunnen zicht tot plagen ontwikkelen. In het plangebied moet daarom de groenstructuur in de openbare ruimte versterkt worden. Ook zou er meer oppervlaktewater in het plangebied aangelegd moeten worden. Alle oppervlaktewater moet minstens aan 1 zijde een natuurvriendelijke oever krijgen.
- Groener maken van de stad. Gezien de beperkte mogelijkheden in de openbare ruimte liggen de kansen voor meer groen vooral in de toepassing van groene gevels. Dit kan, met name voor insecten en vogels, meer leefgebied creëren. Hiernaast kan men door te kiezen voor de toepassing van groene daken en gevelgroen met soortenrijke samenstellingen zowel een bijdrage leveren aan de vergroening van de stad als aan de biodiversiteit in de stad.

5.3.2 Vergroten biodiversiteit

Gebouw bewonende vleermuizen hebben veel mogelijkheden voor verblijfplaatsen in het bestemmingsplangebied.

Voor gebouw bewonende vogelsoorten is dat nog niet het geval. Bij de renovatie van bestaande gebouwen zijn voorzieningen voor Huismussen en Gierzwaluwen makkelijk te treffen. Bij

gebouwen hoger dan 5 woonlagen, die voor de Huismus minder aantrekkelijk zijn, kunnen nog wel succesvolle voorzieningen voor Gierzwaluwen gerealiseerd worden. Naast nestgelegenheid is het voor de Huismus essentieel dat hier ook functioneel leefgebied in de directe omgeving van de nestplaats voor handen is.

Bij de platte daken in het gebied kan overwogen worden om groene daken toe te passen. Bij voorkeur wordt gekozen voor een soortenrijke beplanting. Groene daken dragen zo bij aan een gezonde stedelijke bijenstand en vergroten de soortenrijkdom in de wijk.

6. Conclusies en aanbevelingen

- Het bestemmingsplan is overwegend conserverend. Er worden 3 ontwikkelingen mogelijk gemaakt die waarschijnlijk tot ruimtelijke ingrepen zullen leiden. Alle andere ontwikkelingen leiden wel tot functieverandering maar naar verwachting niet tot veranderingen in de fysieke omgeving.
- In het bestemmingsplangebied is de aanwezigheid van habitatrictlijnsoorten Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis vastgesteld. Er zijn uitsluitend waarnemingen van overvliegende en foeragerende vleermuizen bekend maar het plangebied kan ook verblijfplaatsen hebben.
- De in het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkelingen hebben geen invloed op de meest nabij gelegen onderdelen van Natuurnetwerk Nederland of op Natura 2000 gebieden.
- Indien de herbestemming van de panden aan de Grieksestraat en Poolsestraat tot bouwactiviteiten leidt is nog een nader onderzoek naar Vleermuizen, Huismussen en Gierzwaluwen nodig. Voor vleermuizen kan er een ontheffingstraject nodig zijn. Mitigatie- en compensatiemogelijkheden voor huismussen zijn ter plaatse ruim voor handen zodat voor deze soort naar verwachting geen ontheffingstraject nodig zal zijn indien de maatregelen ook daadwerkelijk worden uitgevoerd.
- Indien ontwikkelingen worden voorzien die afwijken van het bestemmingsplan dient het effect hiervan op beschermde en waardevolle gebieden en beschermde en aandacht soorten te worden onderzocht en getoetst.
- Ontwikkelingen die binnen bestaande bestemmingen plaats vinden dienen op projectniveau getoetst te worden aan de relevante natuurwetgeving.
- Geadviseerd wordt om bij renovatie of nieuwbouw gebouwen en hun omgeving geschikt te maken voor medebewoning door vleermuizen, Huismussen, Gierzwaluwen of bijen (natuur inclusief bouwen).
- Het bestemmingsplan, met inbegrip van bovenstaande, is 'aanvaardbaar' vanuit het oogpunt van de Wet natuurbescherming.

Literatuurlijst

Literatuur:

- 1) Volman R.; Ruimtelijke plannen, Startnotitie bestemmingsplan, Oud Mathenesse. Gemeente Rotterdam – Stadsontwikkeling, oktober 2017.
- 2) Leck-Meijssen, B. van der; Quicksan milieu bestemmingsplan Oud Mathenesse. DCMR Milieudienst Rijnmond, december 2017.

Internetsites:

- www.gis.rotterdam.nl/gisweb2
- <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>
- <http://rotterdam.maps.arcgis.com/apps/Viewer/index.html?appid=a04fcc63c77945c7b8d207ecd0b2fa5e>
- http://pzh.b3p.nl/viewer/app/Natura_2000
- <http://pzh.b3p.nl/viewer/app/NNN>

Bijlage 1: wetgevende kaders

Wet natuurbescherming

De Wet van 16 december 2015, Houdende regels ter bescherming van de natuur, kortweg Wet natuurbescherming, is op 1 januari 2017 in werking getreden. Deze wet vervangt de volgende wetten:

- Natuurbeschermingswet (1998). Deze wet regelde de bescherming van natuurgebieden. In de Wet natuurbescherming is gebiedsbescherming is ondergebracht in hoofdstuk 2.
- Flora- en faunawet (2002). Deze wet regelde de bescherming van planten en dieren op soortniveau. Soortbescherming is in de Wet natuurbescherming ondergebracht in hoofdstuk 3.
- De Jachtwet (1953) was reeds in 2010 ondergebracht in de Flora- en faunawet. In de Wet natuurbescherming is jacht en wildbeheer ook ondergebracht in hoofdstuk 3.
- Boswet (1961). Deze wet borgde de omvang van het areaal houtopstanden in Nederland. In de Wet natuurbescherming is de bescherming van bos ondergebracht in hoofdstuk 4. Vergeleken met de Boswet is de benadering in de Wet natuurbescherming minder op de kwantiteit van houtopstanden gericht en meer op het realiseren van een kwalitatief goed bosbestand.

De Wet natuurbescherming zal slechts beperkte tijd als op zichzelf staande wet bestaan. De bedoeling is de Wet natuurbescherming via de Aanvullingswet natuur Omgevingswet (2016) op te nemen in de Omgevingswet (2016). De planning is dat dat op het moment van in werking treden van de Omgevingswet (begin 2019) gebeurt.

In artikel 1.4 van hoofdstuk 1 van de Wet natuurbescherming is vastgelegd dat EU-regelgeving vóór de nationale regelgeving gaat.

Doel van de Wet natuurbescherming:

In artikel 1.10 van hoofdstuk 1 is aangegeven dat het doel van de wet is:

- Het beschermen en ontwikkelen van natuur (1.10 lid a). In dit lid wordt ook opgemerkt dat een van de redenen voor de natuurbescherming haar intrinsieke waarde is.
- Het behouden en herstellen van de biodiversiteit (1.10a).
- Het duurzaam kunnen blijven inzetten van natuur voor ecosysteemdiensten (1.10 lid b). Er is dus ook een economisch doel.
- Samenhangend beleid gericht op het behoud van waardevolle landschappen vanwege hun functie voor biodiversiteit, cultuurhistorie en maatschappelijke functies.

Actieve Natuurbescherming

De EU heeft haar lidstaten de plicht opgelegd zorg te dragen voor een goede stand van de natuur. In de Wet natuurbescherming heeft daarom actieve natuurbescherming een grotere rol. De actieve natuurbescherming is in hoofdstuk 1 in de artikelen 1.5 tot en met 1.10 en 1.12 vormgegeven. Om de EU doelstellingen te halen wordt er door het ministerie van EZ een Nationale Natuurvisie opgesteld. Het doel is het behoud en zo mogelijk versterken van de biodiversiteit. In artikel 1.5 wordt expliciet de koppeling gelegd tussen een goede biodiversiteit,

het goed functioneren van de ecosystemen en het borgen van evenwichtige en duurzame economische ontwikkeling (zie lid 3). In artikel 1.5 krijgen ook de zogenoemde rode lijsten een status binnen de Wet natuurbescherming; namelijk als monitoringsinstrument voor de stand der natuur in Nederland (zie lid 4).

In artikel 1.7 is aangegeven dat de provincies in het kader van actieve natuurbescherming vierjaarlijks een provinciale natuurvisie opstellen. In artikel 1.7 lid 3 is aangegeven dat in de provinciale natuurvisie Provincie het biodiversiteitsbeleid moet integreren met het algemeen economisch beleid, ruimtelijk beleid milieubeleid, waterbeleid en cultuurbeleid. Zuid-Holland is hier wel al mee bezig maar gaat deze visie op zijn vroegst eind 2017 gereed hebben (het opzetten van het vergunningen traject voor passieve soortbescherming kost op dit moment (januari 2017) nog alle capaciteit).

De Wet natuurbescherming kent geen verplichting voor gemeenten om een Gemeentelijke Natuurvisie op te stellen. Een aantal gemeenten hebben dit echter wel al gedaan. Een Gemeentelijke Natuurvisie wordt soms opgesteld als instrument voor stimulering van de gemeentelijke economische maar vaak ook als voorbereiding op het in werking treden van de Omgevingswet. De gemeentelijke Natuurvisie wordt dan te zijner tijd opgenomen in de op te stellen Omgevingsvisie. Een onderdeel natuur moet hierin opgenomen zijn.

Zorgplicht

Zowel de Natuurbeschermingswet 1998 als de Flora- en Faunawet kenden zorgplichtbepalingen. In de Wet natuurbescherming zijn deze gezamenlijk ondergebracht in een algemene zorgplicht voor zowel soorten als voor gebieden in artikel 1.11 van hoofdstuk 1. In lid 2 van dit artikel wordt expliciet gemaakt dat negatieve effecten op natuurgebieden of inheemse in het wild levende soorten dieren en planten zo veel mogelijk voorkomen moeten worden. De zorgplicht geldt voor iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat er door zijn of haar handelen, of het nalaten daarvan, negatieve effecten op natuurgebieden of in het wild levende inheemse soorten kunnen optreden. Zorgplicht strekt zich ook uit tot de leefomgeving van dieren en planten; je mag het biotoop dus ook niet aantasten. In lid 3 is aangegeven dat zorgplicht slechts gedeeltelijk voor jacht, schadebestrijding en visserij geldt.

Bevoegd gezag

In artikel 1.3 van hoofdstuk 1 van de Wet natuurbescherming is vastgelegd dat het bevoegd gezag bij de provincie ligt waar een activiteit of ontwikkeling plaats vindt. De afgifte van ontheffingen en vergunningen in het kader van de Wet natuurbescherming, en de handhaving van deze vrijstellingen, is door de provincies uitbesteed aan de omgevingsdiensten. In Zuid Holland worden ontheffingen en vergunningen beoordeeld en verleend door de Omgevingsdienst Haaglanden. Handhaving wordt verzorgd door de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. Onder de Flora- en faunawet was het Ministerie van EZ het bevoegd gezag (althans voor soortbescherming). Dit werd uitgevoerd door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Voor provinciegrens overstijgende of gevoelige zaken (kustverdediging, rijks- infrastructuur, militaire zaken) blijft EZ ook onder de Wet natuurbescherming het bevoegd gezag. Het goedkeuren van Gedragscodes blijft om die reden ondergebracht bij RVO.

Vrijstellingen en Gedragscodes.

In de Wet natuurbescherming zijn de vrijstellingen, vergunningen en ontheffingen geregeld in hoofdstuk 5. De mogelijkheid tot het werken met gedragscodes is echter geregeld in hoofdstuk 3 artikel 3.31.

In artikel 5.1 is ook de behandeltermijn van een aanvraag vastgelegd; 13 weken met een maximale verlenging van 7 weken. Aan een ontheffing of vergunning kunnen voorwaarden zijn verbonden (zie artikel 5.3). Een ontheffing of vergunning kan worden ingetrokken als de houder van de vrijstelling zich niet aan de voorwaarden houdt, de vrijstelling heeft verkregen op onjuiste gronden of de omstandigheden zijn gewijzigd (artikel 5.4).

Onder de Wet natuurbescherming is het gebruik van generieke ontheffingen voor te ontwikkelen gebieden (gebiedsvergunning) expliciet benoemd als mogelijkheid (artikel 5.6).

In artikel 3.31 van hoofdstuk 3 (paragraaf 3.7) staat dat het mogelijk is te werken met een goedgekeurde gedragscode indien de werkzaamheden zijn beschreven en aangetoond kan worden dat er ook daadwerkelijk wordt gewerkt conform die gedragscode. Een leidraad of werkprotocol is dus vereist.

Voor bestendig beheer, bestendig onderhoud en bestendig gebruik is de toepassing van gedragscodes vergelijkbaar met de vroegere Flora- en faunawet.

In de Wet natuurbescherming is de mogelijkheid voor het gebruik van een gedragscode bij Ruimtelijke ingrepen verruimt ten opzichte van de Flora en faunawet; ook bij soorten die voorkomen op de EU-Habitatrichtlijn en EU-Vogelrichtlijn kan nu een gedragscode worden gebruikt mits de werkzaamheden vallen onder één in deze richtlijnen genoemde belangen. Belangen zijn: volksgezondheid, openbare veiligheid, veiligheid van het luchtverkeer, schade aan gewassen/vee/bossen of wateren, bescherming flora & fauna.

Het gebruik van gedragscodes voor ruimtelijke ingrepen is in de nieuwe wet gevoeliger geworden voor verwarring of misbruik. De verwachting is dat deze onduidelijkheid de komende jaren tot veel rechtszaken zal leiden. Via jurisprudentie zal duidelijkheid moeten ontstaan.

Overgangsrecht

Hoofdstuk 9 van de Wet natuurbescherming regelt de overgangsbepalingen naar de voorgaande wetgeving.

In artikel 9.1 is aangegeven dat de onder de Natuurbeschermingswet 1998 aangewezen beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden) onder artikel 2.1 van de Wet natuurbescherming komen te vallen.

In artikel 9.6 is aangegeven dat lopende ontheffingen en gedragscodes geldig blijven tot het einde van hun looptijd. Voor het werkingsgebied van de gedragscode blijft dus eigenlijk de Flora- en faunawet nog van toepassing. Dit heeft consequenties voor de soorten die onder een gedragscode vallen.

Bescherming van natuurgebieden

Ten aanzien van gebiedsbescherming (Natura 2000) is er weinig veranderd ten opzichte van de voorgaande wetgeving (Natuurbeschermingswet) aangezien dit hoofdzakelijk Europese regelgeving betreft.

In Nederland staan de instandhoudingsdoelen van een groot aantal Natura 200 gebieden onder druk door een te hoge stikstofdepositie. Om dit het hoofd te bieden is in 2015 het beleid

Programma Aanpak Stikstof (PAS) van kracht geworden. De PAS is onveranderd opgenomen in een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) Besluit Natuurbescherming, behorende bij de Wet natuurbescherming.

Beschermde soorten

In de Wet natuurbescherming zijn de beschermde soorten in de volgende artikelen vastgelegd:

- Artikel 3.1: alle van nature in Nederland levende vogels.
- Artikel 3.5: alle soorten (die in Nederland voorkomen) van de EU-Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern (planten) en Bonn (trekvoogels en andere migrerende dieren zoals zeezoogdieren).
- Artikel 3.10: "Overige soorten". Dit zijn de "Nederlandse soorten" vergelijkbaar met de Tabel 2 soorten uit de Flora- en faunawet. De lijsten met deze soorten zijn als bijlagen bij de wet zijn opgenomen en niet in een aparte AMvB zoals bij de Flora- en Faunawet het geval was. Lijsten A omvatten de Nederlandse diersoorten en B is een lijst met Nederlandse planten.

Uitgezonderd van bovenstaande lijsten met beschermde soorten zijn:

- Soorten die worden aangewezen door de provincies als zijnde niet of juist wel beschermd in die provincie. *Let op:* Hierdoor zijn er verschillen in de beschermde soorten tussen de provincies.
- Dieren waarop gejaagd mag worden (de soorten zijn genoemd in artikel 3.20).
- Dieren die middels een AMvB worden aangewezen als overlast gevend of schadelijk (zie artikel 3.16).
- Middels een AMvB aan te wijzen invasieve exoten (zie artikel 3.19).

De lijst met via de Wet natuurbescherming beschermde soorten bevat deels andere soorten dan welke onder de Flora- en faunawet beschermd waren. Vooral de lijst met Overige soorten wijkt flink af van de vroegere Tabel 2. Het aantal beschermde plantensoorten is flink afgenomen en er zijn een aantal insectensoorten toegevoegd.

De lijst met in Provincie Zuid Holland beschermde soorten is het handigste te raadplegen via: <http://www.regelink.net/kenniscentrum/beschermde-soorten-wet-natuurbescherming/provincie-zuid-holland/>.

De soorten van de Zuid-Hollandse lijst welke in Rotterdam voorkomen of verwacht kunnen worden zijn bijgevoegd in een andere bijlage.

Voor soorten uit de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn zijn er geen wijzigingen ten opzichte van vroegere wetgeving (Flora- en faunawet en Wet natuurbescherming).

Verbodsbepalingen

De meeste verbodsbepalingen zijn onder gebracht binnen de artikelen welke de verschillende beschermingsregimes voor soortbescherming benoemen. De verbodsbepalingen op de volgende plaatsen in de wet terug te vinden:

Verbod	<i>Vogelrichtlijn</i>	<i>Habitatrichtlijn en Bern en Bonn</i>	<i>Nederlandse soorten (lijsten A en B)</i>
Doden of vangen	3.1.1	3.5.1	3.10 a
Vernielen voortplantings- of rustplaatsen	3.1.2	3.5.4	3.10 b
Verstoren	3.1.4	3.5.2	
Onder zich hebben	3.2.1	3.6.1	
Rapen, vernielen of onder zich hebben van eieren	3.1.3	3.5.3	
Verzamelen, ontwortelen en vernielen van planten		3.5.5	3.10 c

In de verbodsbepalingen is expliciet aangegeven dat een overtreding slechts dan plaats vindt wanneer dat opzettelijk gebeurt. Dit opzetvereiste betreft opzet als juridisch begrip; onder opzettelijkheid valt ook voorwaardelijke opzet. Het bewust nemen van risico's valt daarbij onder opzettelijkheid ook als kwade intenties daarbij ontbreken.

Invasieve exoten

In artikel 3.19 is aangegeven dat er beleid moet komen voor de bestrijding van invasieve exoten. Het ministerie is momenteel bezig hiervoor een lijst met te bestrijden soorten op te stellen. Verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de bestrijding van de invasieve exoten komt bij de Provincies te liggen. Hoe dit beleidsveld zich gaat ontwikkelen is nog niet inzichtelijk maar het lijkt voor de hand liggend dat de gemeenten hierin een rol zullen krijgen.